

tünik fel örökre való távozásának gondolata. Ilyképen a rettenetes valóságot úgy érezzük, mint egy kábitó csapást. A hazai géniusz gyászba borult. A habsburg-lotharingiai uralkodóház elvesztette mindenek felett szeretett uralkodóját és tisztelt fejét.

Nem adatott meg neki, hogy a béke visszatérését üdvözölhesse, ám megadatott érnie, hogy a monarchia csodálatos erőki-fejtését láthassa.

A német hivatalos lap a királyról

Berlin, november 21. A Norddeutsche Allgemeine Zeitung a következőket írja: A világháború tomboló zaja közepette hajtotta nyugalomra fáradt fejét I. Ferenc József császár és király. Töretlen szellemmel, hiven teljesítette uralkodói kötelességét, amíg az utolsó lélegzetvétele kitolódott. Életét a balsors minden szenvedése és minden nagysága övezte. Őszintén osztozunk abban a fájdalomban, amely ma az osztrák-magyar monarchia népét az utolsó kunyhóig érte.

A lap ezután kifejti, hogy I. Ferenc József szilárd öröke volt a német birodalommal való szövetségnek és az elhunyt uralkodó volt megalapozója annak a békés politikának, amely szoros egyetértésben Németországgal, évtizedeken keresztül megővta Európa békéjét.

A gyászhir hatása a fővárosban

BUDAPEST, november 21. (Telefon-jelentés.) Este féltizenegy órakor a rendőrfőkapitány kerékpáros rendőrdetektív küldött szét a városba, hogy a nyilvános helyiségekben, kávéházakban, vendéglőkben és mulatókban a gyászhírt jelentsék. A zene mindenütt elhallgatott. A Royal-orfeumban Nagy Endre jelentette a gyászos eseményt, mély hatást keltve. A Fővárosi Orfeumban a gyászhir vételekor valaki közbekiáltott:

— Éljen az új uralkodó!

Erre a jelenlevők általánosan éljeneztek Károly Ferenc József trónörökösét.

Két budapesti napilap éjjel félegy órakor öfelsége halálát rendkívüli kiadásban közölte.

A gyászhir hatása Szegeden

Szegeden este tizenegy órakor terjedt el a király halálának híre. A *Délmagyarország* a gyászhir vétele után nyomban szétküldötte a kávéházakba írógépes tudósításait. A közönség megilletődötten vett tudomást a gyászos eseményről. A zenekarok azonnal elhallgattak, félbehagyták a játékot. A tiszték szótlanul eltávoztak a kávéházakból és vendéglőkből. Csakhamar üres lett minden nyilvános helyiség. Az egész városra ránehezült a gyász boruja. Az emberek a pótolhatatlan, nagy veszteség meghatottságával tértek nyugovóra. A rendőrség kéri a lakosságot, hogy a nemzeti gyász jeléül tüzzék ki a gyászlobogókat.

Gáz-izzótestek és üveghengerek **Invert** és **Auerégők**re legjobb minőségben **FONYÓ SOMA**, világi-tási-vállalatnál, Kölcsei-utca 4. Telefon 165.

A király az árvíz után Szegeden.

Március 16-án este 8 óra 20 perckor indult el a király Budapestről Szegedre. Kiséretében voltak: Tisza Kálmán miniszterelnök és a személye körüli miniszter: Wenckheim Béla báró, Mondel báró főhadsegéd, Pápay István, a kabinetiroda főnöke, Görgey tábornok, két szárnysegéd, Tarkovics miniszteri tanácsos, Peöcz osztálytanácsos, Ő Felsége katonai irodájának két hivatalnok és Dolleschalek uti marsall.

Nagy lelkesedést keltett nemcsak Szegeden, de országszerte is már a híre, hogy a legelső magyar ember személyesen fölkeresi a legelső magyar várost súlyos szerencsétlenségében. Tömegesen sorakozott a közönség minden állomásnál, melyet az udvari vonat érintett a Szeged és Szatymaz közötti vasúti töltés megrongálása folytán kénytelen kerülővel, Szolnok és Temesvár felé megtett úton. Oszegleden az állomáson összegyűlt nép zajosan éljenezte a királyt, Szolnokon is el volt lepve a perron közönséggel, Temesvárt Ormos főispán, Török János polgármester, Vlachovits főkapitány és a Szegedről odaérkezett Pulz altábornagy üdvözölték a felséget. Kikindán Hertelendy József főispán tett jelentést az oda menekült szegediek segélyezéséről.

Szegedre március 17-én reggel 7 órakor érkezett az udvari vonat és az állomáson az akkori viszonyok között nagyszámu közönség, előkelő polgárok és a nép élén fogadták Ő Felségét: Lukács György kormánybiztos, Dáni Ferenc főispán, Pálffy Ferenc polgármester, Kállay Ödön, Kende Kanut országgyűlési képviselők, Németh József püspök, Dobó Miklós kanonok, Kremminger Antal prépost, Szabados János tanácsnok, Fluck Ferenc, Obláth Lipót, Reizner János, Szluha Ágoston, dr. Lázár György, dr. Nyilassy Pál, Rainer József.

Pálffy Ferenc polgármester üdvözölte a királyt a romvárosban. Szomorú üdvözlés volt ez és csak a pusztulást, a nyomort festhette, hálát mondva a királynak a jövőre reményt nyújtó részvéteért.

„Mély fájdalommal és hazafias bánattal jelenünk meg — így szólott a polgármester — Felséged előtt azon keserű jelentéssel, hogy Szeged, a legmagyarabb és legnépesebb alföldi város a Tisza vízárja következtében csaknem teljesen rombadőlt. Mindent elvesztettünk, Felséges Ur! Mezőink, házaink, jószágaink elveztek, elpusztult minden vagyonunk, évtizedek véres verejtékének szerzeménye. Csak egy maradt meg: azon hűség és szeretet, mellyel Felséged iránt e város népe törhetetlenül és változatlanul viseltetik.

Szerencsétlenségünkben is első gondolatunk és első forró fohászkodásunk Felségedért és Felséged családjáért nyilvánult. Áldja meg az ég Felségedet azon legnemesebb szíveért, azon atyai leggondosabb érzelmeiért, melyeket irántunk most is tanúsít s áldja meg az ég minden áldásával Felségedet azon magas részvéteért, melyet irántunk örök halálára kötelezőleg nyilvánít.

Isten hozta Felségedet közénk, hajléktalanok közé! Felséged megjelenése a legnagyobb vigasz és remény arra nézve, hogy végkép elpusztulni és megsemmi-

sülni talán még sem fogunk. Köszönjük Felségednek eddig is tanúsított Atyai gondviselését és azon nagybecsű adományát, mely a szerencsétlenség első perceiben nekünk áldásként jutott s kérjük Felségedet, hogy gondoskodását és kegyelmét továbbra is tartsa meg irántunk. Isten hozta Felségedet s tartsa meg hazánk boldogságára!”

Meghatottan hallagatta a király Pálffy polgármester szavait és megindult hangon válaszolt, miközben szeméi könnybe borultak:

„Szívem fájdalma vezetett ide. Magam is látni óhajtottam a szerencsétlen város bajait, melynek üdvét mindig szívemen hordtam. Azonban remélem, hogy Szeged újra fel fog épülni. Fájt a szívem, amikor láttam a nagy szerencsétlenséget. Nem kell busulni, uraim! Van és lesz segítség. Lelkem legjobb reménye, hogy jobb idők is fognak jönni és hogy ezen derék város még föl fog virágozni.”

Vigasztaló felelete után a király kérdését intézett a környezethez. Dáni Ferenc főispán könyezve mondta, hogy Felséged atyai szívéből függ, ha elmondhatjuk még, hogy Szeged nem csak volt hanem lesz is.

És a király hangsúlyozva, nyomatékosan válaszolt az ősz főispánnak, a jelenvoltak felé fordulva:

Biztosítom, hogy Szeged lesz, még pedig szebb lesz, mint volt.

Mintegy e nagy ígéret teljes hitének indoka volt az, amit az egyenes szókimondásáról ösmert Kremminger Antal belvárosi prépost-plébános jegyzett meg: Üstben vagyunk, felséges uram, üstben vagyunk a Tisza-szabályozás és a vaspályák miatt. Magánérdekeknek estünk áldozatul.

Pálffy Ferenc polgármester vette át aztán a szót:

— Mikor már azon a ponton voltunk, hogy megmenekszünk, jött a vihar és megihusított mindent. A vihar ölt meg bennünket. A nyomor mérhetetlen.

— Csak bizalom! — szólott a király vigasztalva. Mindenünnen jön segély az országból, sőt külföldről is. Lukács György kormánybiztos jelentést tett a királynak, hogy az életveszélyes helyekről az embereket mind ki szállították s hogy már a vagyon mentés folyik.

Ő Felsége a halottak számáról tudakozódott, mire Lukács György azt jelentette, hogy 24 ember fult a vízbe.

— Magam többet temettem, szólott közbe Kremminger plébános.

Lukács György ismételte, hogy neki annyi vízbefultat jelentettek, de az incidens természetesen kinos hatást tett és sokféleképp tárgyalták azt akkor mindjárt a sajtóban. Az igazság pedig az, hogy azon napokon érhetőleg nem gépies pontossággal működő adminisztráció mellett teljesen jóhiszemű lehetett a kormánybiztos jelentése, mely szerint március 16-ig neki 24 vízbefult és 27 más halottról volt hivatalos tudomása.

A közbiztonság felől kérdezete aztán a Felség Kállay Ödönt, ki örömmel adta a választ, hogy semmi rablás, lopás nem történt eddig, a nép csendes és nyugodt méltósággal viseli balsorsát.